

РОЗДІЛ 3 МОВИ НАРОДІВ АЗІЇ, АФРИКИ, АБОРИГЕННИХ НАРОДІВ АМЕРИКИ ТА АВСТРАЛІЇ

УДК 811.531:395

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.1.19>

ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ПОДЯКИ У КОРЕЙСЬКІЙ ЕТНОКУЛЬТУРІ

MEANS OF VERBALIZATION OF GRATITUDE IN KOREAN ETHICAL CULTURE

Аліменко О.С.,

orcid.org/0000-0003-0186-6909

кандидат філологічних наук,

асистент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії
Навчально-наукового Інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Стаття присвячена дослідженню засобів висловлення вдячності як складової лінгвокультурного концепту ввічливості у корейській етнокультурі у рамках вивчення загальної проблеми налагодження ефективної міжкультурної комунікації. Основним завданням роботи є розгляд лексико-семантичних особливостей і комунікативно-прагматичних властивостей таких етикетних формул корейської мови, які прямо або посередньо виражають вдячність у процесі комунікації з метою визначення їх специфічних рис, сформованих під впливом досліджуваної етнокультури, а також для створення вакабуляру подібних лексико-семантичних одиниць, що входять до активного інструментарію корейського мовного етикету.

У процесі наукової розвідки виявлено, що набір мовних одиниць, покликаних виражати вдячність, базується на трьох основних аспектах, які обумовлюють комунікативну мету вживаного висловлення, а саме, рівень задоволення та супровідних емоцій мовця, рівень якості та результативності наданої послуги, рівень цінності співбесідника як надавача послуги. Задля досягнення обраної мети у корейській мові функціонують власне етикетні формули вдячності і контекстуальні формули вдячності. Перші є прямими засобами вираження, що будуються на основі лексем із денотативним значенням подяки та підсилювальних модифікаторів і формують загальне значення виразу на основі значень складників. Другі є опосередкованими засобами вербалізації, і набувають подібних комунікативно-прагматичних властивостей лише у відповідному контексті. У процесі вивчення визначено, що функцію контекстуальних формул вдячності можуть виконувати етикетні формули похвали, бажання, обіцянки і, в окремих випадках, питальні конструкції із семантичним компонентом душі. Стаття покликана висвітлити особливості їх функціонування у комунікативно-прагматичному аспекті.

Ключові слова: корейська мова, корейська етнокультура, мовний етикет, етикетні формули вдячності, лінгвокультурний концепт ввічливості.

The article is devoted to the study of the means of expressing gratitude as a component of the linguistic and cultural concept of POLITENESS in Korean ethnical culture within the framework of studying the general establishment problem of effective intercultural communication. The main task of the research is to consider the lexical-semantic features and communicative-pragmatic values of such etiquette formulas of the Korean language, which directly or indirectly express gratitude in the process of communication, in order to determine their specific features, formed under the influence of the studied ethnical culture, as well as to create a vocabulary of similar lexical-semantic units included in the active toolkit of Korean language etiquette.

In the process of scientific research, it was found that the set of language units designed to express gratitude is based on three main aspects that determine the communicative purpose of the expression used, namely, the level of speaker's satisfaction and other accompanying emotions, the level of quality and effectiveness of the service provided, and the level of the interlocutor's evaluation as a service provider. In order to achieve the chosen goal, proper etiquette formulas of gratitude and contextual formulas of gratitude function in the Korean language. The first are direct means of expression, which are built on the basis of lexemes with the denotative meaning of gratitude and reinforcing modifiers and form the overall meaning of the expression based on the meanings of its components. The others are mediated means of verbalization, and acquire similar communicative and pragmatic properties only in the appropriate context. In the process of study, it was determined that the function of contextual formulas of gratitude can be performed by etiquette formulas of praise, wishes, promises and, in some cases, interrogative constructions with a semantic component of soul. The article is designed to highlight the peculiarities of their functioning in the communicative and pragmatic aspects.

Key words: Korean language, Korean ethnical culture, language etiquette, etiquette formulas of gratitude, linguistic and cultural concept of Politeness.

Постановка проблеми. Питання вивчення особливостей вербалізації різноманітних інтенцій мовця у стандартних комунікативних ситуаціях є ключовим у процесі побудови успішної міжкультурної комунікації між носіями різних етнокультур, оскільки реалізуючись у вигляді сталих етикетних формул, вони формують набір мовного інструментарію, який оптимізує мовлення і полегшує процес сприйняття інформації співбесідником.

Серед загальноживаних етикетних формул безумовно викликають інтерес вирази вдячності, оскільки подяка є структурною частиною лінгвокультурного концепту ввічливість, трактування якого варіює серед розбіжних лінгвокультур, що впливає на манеру поведінки носіїв різних мов і вибір ними конкретних мовних засобів для вербалізації концепту. Відповідно, дослідження особливостей висловлення вдячності у взаємодії етнокультурного і комунікативно-прагматичного аспектів дає можливість більш детально розглянути проблему взаємодії мови і культури, глибинне розуміння якої сприяє налагодженню успішного процесу міжкультурної комунікації.

Така широка постановка проблеми вимагає проведення ґрунтовного дослідження з метою визначення основних засобів вербалізації подяки і особливостей їх вживання загалом, і, зокрема, у корейській етнокультурі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням вивчення мовних явищ у комунікативно-прагматичному аспекті займалися такі вітчизняні науковці як С.П. Денисова [1; 2], А.В. Корольова [3; 4], Н.К. Кравченко [5], тоді як дослідження з особливостей вербалізації концепту ввічливість представлені у роботах таких українських мовознавців як О.Ю. Малая [6], О.С. Мельничук [7], К.П. Сергієнко [8], і корейських лінгвістів Кім Й.С. [11], Лі С.М. [12], Мун К.Х. [10], Пак С.Й. [9] та інших. Однак мовні засоби відтворення подяки у етнокультурному і комунікативно-прагматичному аспектах у корейській мові є недостатньо вивченими.

Постановка завдання. Метою дослідження є висвітлення основних засобів вербалізації подяки та визначення загальних особливостей їх функціонування у корейській етнокультурі.

Завдання:

- проаналізувати засоби вербалізації вдячності у корейському мовному етикеті;
- визначити лексико-синтаксичні особливості побудови виразів, що висловлюють подяку у корейському мовленні;

- розглянути комунікативно-прагматичні властивості мовних засобів для відображення вдячності у корейській мові;

- вивести класифікацію інструментарію корейської мови для реалізації інтенції подяки у корейських комунікативних ситуаціях.

Матеріалом дослідження слугували оригінальні тексти Інтернет-блогів, приватних і ділових листів, а також зразки комунікативних ситуацій відповідної тематики у підручниках з корейської мови.

Виклад основного матеріалу. У корейських тлумачних словниках почуття вдячності трактується як «незабутнє задоволення від послуг, наданих іншими». Відповідно, підбір мовних засобів для висловлення цього почуття покликаний акцентувати увагу на трьох основних аспектах: рівень задоволення та супровідних емоцій мовця, рівень якості та результативності наданої послуги, рівень цінності співбесідника як надавача послуги. На базі цих трьох аспектів формується синонімічний ряд слова 감사하다 *дякувати*, який налічує більше 14 одиниць, однак лише дві з них використовуються у етикетних формулах, вживаних в усному мовленні чи у листуванні від першої особи. Решта синонімів функціонує лише у текстах художнього стилю.

Аналізуючи мовні засоби, що функціонують лише у комунікативних ситуаціях, ми виокремили дві основні групи виразів для висловлення зазначених вище інтенцій мовця – це власне формули вдячності і контекстуальні форми вдячності.

Власне формули вдячності виражають пряме значення подяки і містять у собі лексеми із відповідним конотативним значенням, а також допоміжні слова для його підсилення.

Розглянемо детальніше лексичний склад таких формул. Для прямої вербалізації подяки найчастіше використовуються прикметники 감사하다, 고맙다, рідше дієслова 감사드리다, 감사하다 і іменник 감사. Як ми бачимо, лексема 감사하다 може функціонувати і як дієслово, і як прикметник за допомогою відповідних граматичних засобів, але прикметникова форма є більш розповсюдженою. Слова 감사하다 і 고맙다 є частковими синонімами. Вони можуть бути взаємозамінними у більшості контекстів, окрім офіційно-ділового мовлення і листування. 감사하다 є гонорифічним словом і вживається у більш офіційному оточенні між малознайомими людьми, розділеними соціальною ієрархією. 고맙다 функціонує у менш офіційному середовищі, між соціально близькими людьми, колегами, друзями, членами сім'ї.

Якщо ми говоримо про 감사하다 у вигляді дієслова, то 감사하다 і 감사드리다 обидва виступають гонорифічними словами, але форма 감사드리다 є більш високою за ступенем вираження пошани до співбесідника. Обидві лексеми функціонують як часткові синоніми, але є взаємозамінними лише у реченнях теперішнього часу після причинно-наслідкових граем за умови, що мотивація вдячності обумовлена подіями, що сталися у минулому, зазначеними у першій частині речення. Якщо ж причина подяки формується у теперішньому часі або буде сформована у майбутньому часі, лексема 감사드리다 не може бути вживана. Іменникова форма 감사 зустрічається у випадках, коли контекст вимагає іншого присудка, окрім 하다 чи 드리다.

Проаналізуємо синтаксичні особливості найпоширеніших формул вдячності:

1. Прості односкладні розповідні речення у формі присудка теперішнього часу із заключними закінченнями, що відображають граматичну категорію соціальної орієнтації, напр., «감사합니다», «고맙습니다», «고마워요», «고마워»;

2. Мовні варіації з прикметником 감사하다. Ця лексема є найбільш поширеною і функціонує у синтаксичних конструкціях із з'єднувальними закінченнями причинно-наслідкового типу «*다.아/어서 ... 감사합니다*» – «Дякую, що Ви ...», «*다.아/어서 ... 감사합니다*» – «Дякую за ...», «*다.은/ㄴ/는 것에 (대해) 감사합니다*» – «Дякую за те, що...», умовного типу «*다.(으)면 ... 감사하겠습니다*» – «Я буду дуже вдячний, якщо Ви...», і типу міри і ступеня «*얼마나 감사한지*» – «Наскільки я вдячний», напр., «*시간을 내주셔서 감사합니다*» – «Дякую, що знайшли час», «*빠른 응답에 감사합니다*» – «Дякую за швидку відповідь». «*모든 것에 대해 감사합니다*» – «Дякую за все», «*내가 얼마나 감사한지 말로는 설명할 수 없어요*» – «Неможливо пояснити словами, наскільки я тобі вдячний» тощо;

3. Етикетні формули із прикметником 고맙다 формуються таким же чином, як і фрази з 감사하다, але у менш офіційному контексті, що дозволяє використовувати ширший набір заключних закінчень різних рівнів ввічливості, а також інтимізувати мовлення за рахунок різноманітнішого набору лексичних засобів, напр., «*도와주신 것에 대해 진심으로 고맙습니다*» – «Щиро дякую за Вашу допомогу», «*널 위해서 이런 것들을 해주셔서 너무 고마워*» – «Велике спасибі тобі за те, що ти робиш все це для мене», «*와줘서 고마워요*» – «Дякую, що ти прийшов», «*당신이 있어 고마워*» – «Дякую за те, що ти є» тощо. Також 고맙다 може зустрічатися у синтаксичних конструк-

ціях з непрямою мовою у вигляді цитати, напр., «*당신은 내가 고맙다고 표현하도록 만들어요*» – «*Ти змушуєш мене дякувати тобі*»;

4. Лексема 감사하다 як дієслово функціонує у ролі присудка у синтаксичній конструкції «*다.은/ㄴ/는 것을 감사하다*» – «Дякую за те, що...», яка дозволяє сформувати причину подяки у вигляді дієприкметникового звороту перед функціональним іменником 것 у знахідному відмінку, напр., «*성실하게 납세하신 것을 감사합니다*» – «Дякую за сумлінну сплату податків»;

5. Дієслово 감사드리다 частіше зустрічається у синтаксичних конструкціях, де причина подяки виражається іменниками у давальному відмінку або номіналізованими дієприкметниковими зворотами минулого часу типу «*다.아/어서 감사드립니다*» – «Дякую за...», «*다.(으)ㄴ 거에 (대해) 감사드립니다*» – «Дякую за те, що...», хоча може також вживатися і у формулах із з'єднувальним закінченням *다.아서/어서*, напр., «*귀사의 도움과 친절에 감사드립니다*» – «Дякуємо вашій компанії за допомогу та доброту», «*어제 답변 주신 것에 대해 감사드립니다*» – «Дякую за те, що Ви вчора надали відповідь», «*그동안 사랑해주셔서 진심으로 감사드립니다*» – «Щиро дякую за те, що Ви любили мене весь цей час»;

6. Іменник 감사 зустрічається у родовому відмінку у словосполученні 감사의 말(씀) «слова подяки», і виступає у ролі залежного слова. Відповідно, при імплементації фрази у структуру речення, відмінкова частка, якої вимагає присудок, вживається після головного слова 말(씀), тоді як словоформа лексеми 감사 завжди залишається незмінною, напр., «*세상의 모든 언어로 감사의 말을 전할 수 있다면 좋겠어요*» – «Я хотів би виразити слова вдячності всіма мовами світу», «*회사를 대신하여 감사의 말씀을 드리고 싶습니다*» – «Від імені компанії хочу подякувати».

Окрім лексем, що безпосередньо мають денотативне значення подяки, у етикетних формулах вдячності використовуються підсилювальні модифікатори, що мають на меті збільшити, підсилити або перебільшити значення основної лексеми, або ж надати експресивно-емоційного забарвлення мовленню. Такими маркерами посилення у корейській мові можуть виступати прислівники. Серед них найчастіше зустрічаються такі лексеми як *깊이* глибоко, *끝없이* безкінечно, *너무* дуже, *대단히* дуже, *무척* дуже, *성실하게 / 성실히* щиро, *얼마나* наскільки, *정말* дійсно, *진심으로* щиро, *진짜* дійсно, *참* дійсно, *충분히* достатньо, *повністю* тощо, напр., «*엄마 보러 외워서 너무 고마워*» – «Дуже дякую, що ти прийшов провідати маму», «*오랜 시간 기*

다려 주셔서 대단히 감사합니다» – «*Дуже дякую за те, що Ви так довго чекали*», «나는 그가 이곳을 직접 방문해 준 것에 무척 감사하고 있습니다» – «*Я дуже дякую йому за те, що він особисто відвідав це місце*», «함께해주신 여러분들께 진심으로 감사의 말씀을 드립니다» – «*Ми щиро висловлюємо подяку всім тим, хто приєднався до нас*», «바쁘신데 이렇게 많이 모여 주셔서 참 감사합니다» – «*Я дійсно вдячний за те, що вас так багато зібралося, не зважаючи на вашу зайнятість*».

Іншим засобом вербалізації подяки у корейській мові є контекстуальні формули вдячності – це набір груп вільно сполучуваних слів, які не мають у своїй структурі лексем із денотативним значенням подяки, але вони здатні у певних контекстах метафоризуватися і набувати такого значення за своїми комунікативно-прагматичними властивостями.

Розглянемо детальніше лексико-семантичні різновиди контекстуальних формул вдячності:

1. Етикетні формули похвали. Основна функція подібних виразів – це вербалізація схвалення дій або позитивних якостей співбесідника, але у певних комунікативних ситуаціях такі фрази можуть набувати прагматичного значення прихованої подяки. Наведемо приклади найпоширеніших формул похвали, що мають подібну функцію:

а) звуконаслідування 짱, що відтворює звук тріску, у корейському молодіжному сленгу має значення «*супер*», «*найкращий*». Ця лексема може використовуватися у вигляді вигуку, або у вигляді повнозначного речення із дієсловом-зв'язкою 이다 для контекстуального вираження вдячності, напр., «짱이야» – «*Ти найкращий*»;

б) іменник 최고 *найкращий* також використовується у неформальному мовленні у вигляді завершеного речення із дієсловом-зв'язкою 이다, напр., «형은 최고예요» – «*Брате, ти найкращий*»;

в) фрази, що містять комплементарні прикметники стосовно якісних характеристик співбесідника з тенденцією до їх перебільшення, напр., «훌륭해요» – «*Ти неймовірний*», «정말 친절해요» – «*Ти такий добрий*», «당신은 대단해» – «*Ти дивовижний*», «당신은 어머니보다 더 사려 깊어요» – «*Ти турботливіша за маму*» тощо;

г) вирази, що містять прикметники для зображення позитивних почуттів мовця, викликаних вдячністю за дії співрозмовника, напр., «소중해요» – «*Це цінно для мене*», «함께해서 기뻐요» – «*Я радий бути з тобою*», «이것을 받아 정말 기쁩니다» – «*Я такий радий отримати це*» тощо;

г) речення, що акцентують увагу на цінності і результативності дій співбесідника, які лягли в основу почуття вдячності, напр., «이게 나한테 정말 필요했어요» – «*Це те, що мені було потрібно*», «이것은 큰 의미가 있어요» – «*Це багато значить*», «당신은 내 인생을 바꿨어요» – «*Ти змінив моє життя*», «이것이 내가 당신을 사랑하는 이유입니다» – «*Ось чому я тебе люблю*», «신세를 많이 졌습니다» – «*Я перед Вами у боргу*» тощо;

д) стверджувальні формули, що виражають важливість і корисність особи співрозмовника, напр., «당신은 꼭 필요한 존재예요» – «*Ти – дуже необхідна людина*», «당신은 정말 도움이 돼요» – «*Ти такий корисний*», «당신이 있어서 정말 행운이에요» – «*Мені так пощастило, що ти є*», «당신이 있어 기뻐 될 것 같아요» – «*Я мабуть стрибатиму від радості, що ти у мене є*», «당신을 만나 인복이 있어요» – «*Я щасливий, що зустрів тебе*» тощо;

е) заперечні синтаксичні конструкції, що підкреслюють значущість об'єкта вдячності, напр., «당신 없이는 안돼요» – «*У мене не вийде без тебе*», «이일을 당신 없이는 할 수 없었어요» – «*Я б не зміг це зробити без тебе*», «당신과 같은 분은 찾기가 쉽지 않아요» – «*Таку людину, як ти, нелегко знайти*», «네가 아니었으면 큰일 날뻔 했어요» – «*Якби не ти, у мене була б купа проблем*» тощо;

2. Етикетні формули бажання. Такі вирази відносяться до сфери мовця і мають базову функцію вербалізації його прагнень, але інколи у відповідному контексті ці фрази також можуть передавати вдячність до реципієнта, напр., «나는 당신만큼 할 수 있기를 바랍니다» – «*Сподіваюся, я зможу робити так само добре, як і ти*», «할 수만 있다면 안아주고 싶습니다» – «*Я хотів би Вас обійняти, якби міг*» тощо;

3. Етикетні формули обіцянки. Серед сталих виразів, покликаних вербалізувати зобов'язання, добровільно дані мовцем, стверджувальні або питальні фрази, семантично побудовані навколо словосполучень 빛을 갚다 *виплачувати борг*, 신세를 갚다 *платити за доброту*, 호의를 갚다 *платити за послугу* або заперечні фрази, сформовані на основі лексеми 잊다 *забувати*, можуть мати комунікативно-прагматичні властивості формул вдячності, наприклад:

а) стверджувальні формули, напр., «배로 갚을게요» – «*Я поверну тобі сторицею*», «빛을 꼭 갚을게요» – «*Я обов'язково віддам тобі борг*»; «꼭 신세를 갚을게» – «*Я обов'язково відплачу тобі*»;

б) риторичні запитання, напр., «당신에게 많은 빛을 졌는데 어떻게 하면 갚을 수 있을까요?» – «*Я вам багато винен, як я можу вам відпла-*

тими?», «이 신세를 어떻게 하면 갚을 수 있을까요?» – «*Як я можу повернути цей борг?*», «어떻게 신세를 갚지요?» – «*Як мені повернути борг?*», «당신의 호의를 제가 어떻게 갚을 수 있을까요?» – «*Як я можу повернути тобі послугу?*»;

в) заперечні речення, напр., «나는 이것을 결코 잊지 않을 거예요» – «*Я ніколи не забуду цього*», «이 순간을 잊지 못해요» – «*Я не зможу забути цей момент*» тощо;

4. Окремі питальні речення із семантичним компонентом 마음 душа. Подібні вирази формуються на основі етнокультурних уявлень корейців про душу як джерело емоцій, бажань і думок. Відповідно вживання ідіом типу 마음을 읽다 читати душу або 마음을 알다 знати душу і подібних фразеологізмів інтенсифікує рівень експресивності вжитої надфразової єдності для максимально емоційного вираження подяки. Наприклад, вираз «내 마음을 읽을 있나요? 얼마나 감사한지» (дослівно: «*Ти можеш прочитати мою душу? Я такий вдячний!*») акцентує увагу на почутті вдячності мовця і має на меті привертати увагу слухача до сказаного висловлення. Речення перекладається як «*Ти уявляєш, що я відчуваю?! Наскільки я тобі вдячний?!*». Інший приклад: питання 내 마음을 어떻게 알았어요? (дослівно: «*Як ти знав мою душу?*») фактично означає «*Як ти здогадався, що я хотів саме це?*» або «*Як ти дізнався, що мені було потрібно саме це?*» і виражає емоційну подяку при отриманні подарунків тощо.

Висновки. Отже, аналіз мовних засобів корейської мови, що використовуються для вер-

балізації подяки, виявив дві основні групи виразів з відповідною функцією – це власне формули вдячності і контекстуальні форми вдячності. Власне формули вдячності формуються на основі 5 лексем із семантичним значенням подяки за допомогою підсилювальних модифікаторів відповідно до граматико-синтаксичних норм корейської мови і їх загальне значення виходить із суми значень складників виразу. Контекстуальні форми вдячності не мають у своєму складі лексем із подібним значенням, але здійснюють свої функції за рахунок комунікативно-прагматичного навантаження у відповідному контексті. На основі лексико-синтаксичних особливостей і комунікативно-прагматичних властивостей таких виразів, було виділено 4 групи активно вживаних фраз. До інструментарію увійшли етикетні формули похвали, бажання, обіцянки і питальні речення із семантичним компонентом душа. Їх було описано і класифіковано відповідно до аспекту, на якому наголошує мовець під час посереднього висловлення подяки, за рахунок чого було розширено перелік засобів мовного інвентарю корейської мови для вербалізації складових понять лінгвокультурного концепту ввічливості.

Перспективами подальших розвідок є зіставні дослідження засобів вербалізації вдячності у корейській і українській мовах з метою налагодження ефективної міжкультурної комунікації між носіями відповідних етнокультур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Денисова С.П. Етнолінгвістична специфіка полікультурних суспільств. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2003. Вип. 6. С. 74–78.
2. Денисова С.П. Глобалізація як наслідок транскультурної комунікації. *60 років ЮНЕСКО: погляд у майбутнє* : матеріали наук. конф. кафедри ЮНЕСКО КНЛУ, 22–23 лютого 2006 р. Київ, 2006. С. 14–16.
3. Корольова А.В. Інтимізація як один зі способів попередження лінгвокультурних конфліктів. *Wyraz i zdanie w językach słowiańskich 6. Opis, konfrontacja, przekład*. 2008. Р. 163–169.
4. Корольова А.В. Стратегії і тактики комунікативної поведінки учасників спілкування в ситуаціях конфлікту. *Studia Linguistica*. 2008. Вип. 1. С. 48–53.
5. Кравченко Н.К. Когнітивні та мовні особливості сучасної міжнародно-правової картини світу. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2002. Вип. 6. С. 269–275.
6. Малая О.Ю. Реалізація мовленнєвих стратегій ввічливості у дискурсі німецькомовних Інтернет-форумів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2008. 20 с.
7. Мельничук О.С. Український мовленнєвий етикет: синтаксично-стилістичний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Чернівці, 2005. 20 с.
8. Сергієнко К.П. Засоби етнокультурного відтворення стратегій ввічливості в україно- та англійській діловій кореспонденції : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.17. Київ, 2017. 20 с.
9. 박소연. 한국어 공손성 연구의 쟁점-선행연구 분석을 중심으로. 언어와 문화. 2017. № 13-4. С. 59–82.
10. 문금현. 한국어 공손성 표현의 생성 유형별 특징 - 공손성의 강도와 사용 양상을 중심으로. 언어와 문화. 2017. № 21. С. 51–75.
11. 윤택탄프영, 김영순. 비교문화적 화용론 관점에서 본 한국어-베트남어 거절화행에 관한 연구. 외국어로서의 한국어교육. 2019. № 55. С. 157–184.
12. 이성만. 사과행위 (Entschuldigung)의 예에서 본 공손성의 제 양상 - 대화커뮤니케이션에서 사과배치의 양상을 중심으로. 텍스트언어학. 2005. № 18. С. 145–171.